

Henri Theil, *Principles of Econometrics*, North-Holland Publishing Company, Amsterdam, 1971, 736 sider.

Theil, som i den sidste halve snes år har været en af de ledende økonometrikere har i denne bog samlet det, man kunne kalde økonometriens teori og metode.

Den første halvdel af bogen er helliget matrix algebra og statistiske metoder, herunder bl. a. korrelation og analyse af forstyrrelser. Disse afsnit er tæt pakket med eksempler, og samspillet mellem teori og eksemplifikation er iøvrigt bogens styrke. I sidste del går Theil ind på kombination af flere lineære relationer, asymptotisk distributionsteori, statistisk inferens og visse aggregeringsproblemer. Han afslutter med at pege på en del kommende problemer i økonometrien.

Det er en lærebog på et relativt avanceret stade, vel nærmest for studerende i nationaløkonomi.

Jan Jägerström, *Databehandling med PL/1, BAS*, Handelshøjskolen i Gøteborg, 1971, 197 sider.

PL/1 er et såkaldt højere programmeringssprog. Forfatteren anser det for at være dels meget fleksibelt og dels rammende for beskrivelser af navnlig driftsøkonomiske problemer. Han har derfor skrevet denne lærebog for civiløkonomer.

Det er en slags selvinstruerende lærebog, idet 90 siders brugsanvisning følges af en lige så stor del øvelser. Der er i teksten henvisning, successivt til de relevante øvelser. D.v.s. at man, efter en virkelig gennearbejdning af denne relativt simple introduktion, skulle beherske PL/1 i et sådant omfang, at man kan anvende den.

Forfatteren har erfaring herfor; og vi andre kan vel sige, at vi er blevet en speciel og hæderlig lærebog rigere.

J. Børglum Jensen og G. Thorlund Jensen, *Skatter og offentlige Finanser*, G. E. C. Gad, København, 1971, 93 sider.

Forfatterne har tilstræbt en oversigt over de offentlige finanser, indbetalingssiden og udbetalingsiden, samt hele budgetteringsiden.

Der er disponeret otte kapitler på ca. 80 sider, hvad der giver 10 sider pr. kapitel. Det er ikke meget, der kan siges, men på den anden side er det

muligt at lave en fremragende oversigt over de væsentlige aspekter, og det er det, forfatterne har gjort.

Otto Ottesen: *Studier i virksomhedens mediabeslutninger*, Erhvervsøkonomisk Forlag S/I, Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck A/S, København 1973. 327 sider. Pris kr. 54,75 inkl. moms.

Bogen falder i tre hoveddele:

I den første del rejses spørgsmålet om, hvorledes forbrugeren responderer på repetition af et givet reklamebudskab (f. eks. en annonce). Den almindelige opfattelse har hidtil, både i teori og praksis været, at konsumenten normalt først reagerer efter at have været udsat for et budskab forholdsvis mange gange. Forfatterens hovedkonklusion er, at forbrugeren enten reagerer efter én eksponering for budskabet eller slet ikke. Kun under specielle forhold kan yderligere repetition medføre øgende købseffekt, nemlig dersom der er tale om ren påmindelsesreklame. Af dette følger, at de første reklamekroner, en virksomhed anvender i en given periode, antages at have den største salgseffekt.

I anden del af afhandlingen rejser forfatteren problemet om, hvor meget en virksomhed under forskellige betingelser vil tabe i overskud, dersom der i reklameplanlægningen skønnes forkert med hensyn til a) hvor mange forbrugere, der vil reagere på et reklamebudskab, og til b) på hvilken måde de vil reagere, og hvor meget de vil købe. Der bygges på den forudsætning, at konklusionen i den første del vedrørende virkningen af repetition er realistisk. Ved hjælp af simulation på datamat når forfatteren til den konklusion, at selv relativt store fejlskøn ikke giver store tab. Dette betyder f. eks., at oplysninger, vedrørende avisers og ugeblades dækning o.l., set ud fra annoncorens synspunkt, ikke behøver at være særlig nøjagtige: At finpudse dækningsdata er efter forfatterens mening næppe en hensigtsmæssig brug af de knappe forskningsressourcer, man opererer med inden for området. I første og anden del af fremstillingen arbejder forfatteren med den i teori og praksis så almindelige *periodebetragtning*, d.v.s. med en forudsætning om, at antallet af konsumenter, deres behov, indstilling m.v. og konkurrenternes indsats o.s.v. i det tidsrum, man planlægger for, »ligger fast«. I bogens tredie del tages realismen i denne forudsætning op til vurdering. En periodebetragtning giver heller ingen muligheder for at sige noget om,

hvorledes en given reklameindsats bør fordeles over tid. Også dette problem diskuteres.

På basis af en seriemodel, hvor man lader antallet af konsumenter og disses karakteristika variere over tid, og hvor man kan studere betydningen af grove indikatorer som en vares afsætningsmæssige udviklingsstade og et mærkes grad af indarbejdelse, når forfatteren til bl. a. følgende konklusioner:

- a. En periodebetragtning er rimeligt realistisk, dersom det drejer sig om indarbejdede, kortvarige mærker. Den er generelt urealistisk, hvad angår langvarige mærker.
- b. Når det gælder fordelingen af en given reklameindsats over tid, er der en væsentlig forskel mellem kortvarige og langvarige mærker. Et mærket kortvarigt, vil løsningen normalt være at sprede indsatsen jævnt over planlægningsperioden. Et mærket langvarigt, bør indsatsen groft set følge varens »sæson«.

Afhandlingen er på i alt 327 sider. Heraf fylder det egentlige tekstafsnit 160 sider. Resten er tabelbilag.

Ole Heise, Håndbog i EDB-service, G. E. C. Gad, København, 1971, 309 sider.

Ole Heise har i denne bog gjort rede for sine praktiske erfaringer som edb-konsulent.

Han beskriver de konkrete spørgsmål, der knytter sig til valg af program, samarbejde med et edb-servicebureau, den første kontakt med et edb-servicebureau, valg af dette, aftale med dette, samt en række mere detaljerede problemer om selve dataindsamlingen og behandlingen, samt, naturligvis det organisatoriske arbejde, der knytter sig til en edb-funktion.

Richard Rosenbloum and John R. Russell, New Tools for Urban Management, Division of Research, Graduate School of Business Administration, Harvard University, Boston, 1971, 298 sider.

Bogen bærer undertitlen Studier i systemer og organisationsanalyse. Dette står for en sammenkædning af Operationsanalyse og Systemanalyse. Forfatterne siger, at Operationsanalyse er optimering indenfor givne grænser, medens Systemanalyse også inkluderer selve dette at finde frem til såvel

mål som midler. (Dette er i hvert fald kendetegnet ved det åbne, dynamiske system).

Dette er en anden måde at tage udgangspunkt i den teknik, der er gennemprøvet her, nemlig det såkaldte PPB-system, der står for Planlægning, programmering, Budget-system.

Det afgørende her er, at man ikke går ud fra en given budgetramme, og så finder ud af, hvad man kan nå indenfor den, men at man overvejer, hvilket system det er muligt at opbygge og ser på såvel dets resultat som dets omkostninger. Der bliver altså tale om alternative systemer med alternative mål og midler.

Denne teknik har været anvendt i forbindelse med planlægningen af to bysamfund. På god Harvard-maner er studierne indgående beskrevet som cases og de tør siges at være særdeles lærerige.

Meget tyder på, at PPB-systemerne er på vej frem i offentligt regi for at blive afprøvet og raffineret.

Ronald R. Gist, Basic Retailing, Texts and Cases, Wiley, London, 1971, 554 sider.

Dette er en meget indgående lærebogsfremstilling af en amerikansk detailhandelsproblematik. Den er således ikke direkte relevant for danske forhold, men en række områder synes at være af en sådan karakter, at også denne bogs materiale kan indgå i den lokale diskussion.

Det drejer sig om det, forfatteren kalder The Nature of Retailing, og navnlig det, man kunne kalde for butiksledelse, herunder varesortimentet, konferencer, markedssegmentering, m.v. Også målinger af handelsområdet og evaluering af dette og indretning af butiksstørrelse er klart samme type problemstilling.

En række mindre relevante afsnit skal ikke omtales, men til gengæld skal det understreges, at butikkens organisationsproblemer behandles kompetent, ligesåvel som en række driftsøkonomiske analyser og regnskabsteknik for en indgående behandling.

Paul Östling, Projektering af reell tidssystem – en introduktion, Studentlitteratur, Lund, (Akademisk Forlag, København), 1971, 222 sider.

Ifølge forfatterens forord henvender denne fremstilling sig i første omgang til system for medarbejdere, projektledere og projektchefer, som ønsker